

Lärarhandledning

Vill inte, vill

Författare: Per Nilsson

Rekommenderas för åk 9 – gy

VILL INTE, VILL

en ungdomsroman av Per Nilsson

Efter ett författarbesök på en gymnasieskola kom en tjej fram till mig och sa att hon hade en berättelse som hon ville att jag skulle skriva. Jag svarade, som jag brukar, att det väl vore bättre om hon skrev den själv. Det är omöjligt, sa hon.

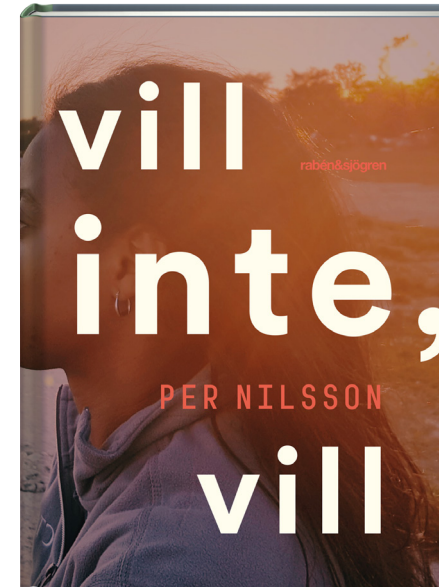
Så jag bestämde mig att lyssna på hennes berättelse, och vi satte på ett café. Det första hon gjorde var att visa mig sin nyckelknippa.

– Kolla. Det här är nyckeln till skåpet i skolan. Det här är nyckeln till kedjan som jag låser fast min cykel med. De här två nycklarna är till lägenheten, där jag bor med mamma och Amina. Men den här nyckeln, den här långa och spetsiga nyckeln, den passar inte till något lås alls.

Sedan berättade hon, och jag visste redan från början att jag ville skriva hennes berättelse. Jag kallar henne Nora.

Jag skrev berättelsen, det blev en berättelse om sexuella övergrepp och om tjejer som hämnas, som slår tillbaka. Nora läste och godkände. Men när jag skickade mitt manus till förlaget blev jag refuserad, för första gången i mitt författarliv. Och inte bara en gång eller av ett förlag, nej flera gånger och av alla.

Sedan blev mitt manus liggande, men jag glömde det inte. När jag läste genom det för ett år senare tänkte jag att förlagen kanske ändå haft rätt, jag hade gjort Noras berättelser till propaganda istället för litteratur, det var som skolteater på sjuttitalet, moraliskt och pedagogiskt och platt. En

berättelse om tjejer som väcktes till feminism, en berättelse om tjejer som slog tillbaka. En berättelse skriven av en duktig magister som ville lära ut något viktigt.

Men jag kunde inte komma ifrån känslan av att jag svikit Nora. Hennes sällsamma berättelse var värd att läsas. Så råkade jag läsa en roman av Margaret Atwood, eller snarare en novellsamling kanske, och plötsligt förstod jag hur jag kunde skriva boken.

Jag träffade Nora en gång till, ställde fler frågor till henne, framför allt ville jag veta ännu mer om hennes familj, hennes bakgrund och hennes vänner. Sedan skrev jag boken, med stor lust och glädje, hemma i Sölvesborg och i Grekland, i Svenska Huset i Kavalla. Jag strök vissa avsnitt, la till lite, men framför allt hittade jag en form för berättelsen.

Boken består av tre delar

Del 1. jag och dom andra

nora/att använda en nyckel

Nora berättar hur hon blir utsatt för sexuella trakasserier på tunnelbanan, och hur hon slår tillbaka. Eller hugger. Den enda som får veta det är hennes bästa vän Nadin.

adam/kungen av moll

Adam är besatt av Nora som går på samma skola, han försöker närma sig henne på olika sätt men det slutar alltid med fiaskon. Men envishet lönar sig, tänker han.

liv/blod på lakanet

Liv har sex för första gången i samband med sista klassfesten i nian. Hon blir sviken av Adam som varit hennes bästa (och enda) vän sedan barndomen.

nadin/lady luch

Nadin berättar om sin bakgrund som palestinier från Libanon, och sedan hur hon träffade Christian, och flyttade in hos honom i en lägenhet i Västra Hamnen.

amina/varför lever du fortfarande?

Noras lillasyster Amina går i sexan och får hotfulla och hånfulla meddelanden till sin telefon. Hennes listiga klassföreståndare kan till slut hjälpa henne.

christian/ge apan en banan

Christian berättar om Moses från Uganda som spelade med klubben en vårsång. Han var en stjärna, han blev utsatt för rasism, och Christian försvarade honom.

per nilsson/vad tänker dom andra?

Författaren Per Nilsson besöker en gymnasieklass, den estetklass där Liv går. När han kommer ut ur klassrummet möter han Nora som frågar om han vill skriva hennes berättelse.

Del 2. nora, det är jag

Nora berättar vem hon är, och vilka människor som finns omkring henne: Mamma och lillasyster Amina. Hennes bästa vän Nadin som hon känt sedan de var småflickor och som går i samma klass fortfarande. Den nya vännen Liv som också går på skolan och som alltid säger vad hon tycker. Adam som är intresserad av henne. Och Christian, Nadins perfekta pojkvän som spelar fotboll och tjänar massor av pengar och är snäll och snygg.

Del 3. allt som inte dödar dig

Noras berättelse om de trettio dagar den hösten när allt förändrades.

Små bra saker hände. Amina var glad igen. Och mamma var förälskad och lycklig. Och pappa fanns där på andra sidan Atlanten. Men så hände katastrofen: En lördagkväll när Christian kommer med efter en fest med klubben våldtar han sin flickvän Nadin. Hon flyttar genast hem till sina föräldrar, och berättar så småningom för Nora vad som hänt.

Men Nadin är förändrad, som om något gått i sönder inom henne. Och Nora och Liv bestämmer sig för att hämnas.

Deras hämndplan går ut på att Christian ska utsättas för det samma som han gjort mot Nadin.

– En enda gång ska en kille få känna hur det känns, säger Liv.

Med hjälp av Livs aktivistkompisar gör de verklighet av sin plan i en rivningslägenhet.

Men det går inte som de planerat.

Diskussion och samtal i samband med läsningen av boken

Jag mötte Nora innan #metoo, innan debatten om killar som tafsade och utsatte tjejer för övergrepp i samband med festivaler etc. De här frågorna har fått stor aktualitet och mycket utrymme i media de senaste åren, och jag antar att det är mycket lätt både att hitta ämnen att diskutera, och att få igång ett samtal. Nedan följer trots det några av mina funderingar kopplade till de olika kapitlen.

nora/att använda en nyckel

1. Jag vet inte alls hur vanligt det är att tjejer och kvinnor utsätts för oönskad närgångenhet och smekningar på bussar och tåg. Det skulle vara intressant att veta. (Däremot vet jag att det finns en otäck undergenre i den stora stygga porrvärlden som visar hur japanska flickor/kvinnor blir utsatta för sexuellt våld i överfulla tågvagnar.)
2. Hur reagerar en tjej på bussen om någon tafsar? Om inte alls – varför inte?
3. ”Vad har hänt med örflen?” frågade sig Svenska Akademiens fd ständige sekreterare Horace Engdahl i samband med skandalerna kring vännen Jean Claude Arnault. Horace menade att om kvinnor tydligt visade (med en örfil) att de inte var ”med på noterna” så skulle problemet vara löst. Har han rätt eller lever han i en förgången tid?
4. Nora tar till övervåld. Eller gör hon inte det? En klapp på rumpan besvaras med ett hugg i pungen. Några kommentarer?

adam/kungen av moll

1. När Adam försöker få kontakt med Nora, är det sexuella trakasserier han utsätter henne för?

2. *Envishet lönar sig, det vet vilken liten trettonårig tjejtjusare som helst, det är en av de första läxorna killarna lär sig. Trötta ut brudarna, till slut orkar de inte spjärna emot.* Så tänker Adam. Är det en vanlig tanke?

liv/blod på lakanet

1. När Liv drar med sig Wilmer upp till Adams rum är det för att hon vill ha sex med honom. Men sedan vill han göra något Liv inte vill. Och hon tänker: *Hur lätt som helst kunde han ha gjort vad som helst med mig, han var dubbelt så stor, vältränad och stark, jag var liten och full och naken, han kunde ha lekt en liten porrfilmslek eller en liten våldtäktslek hur lätt som helst.* Kan man säga att Liv själv har ett ansvar om det hänt något hon inte ville den kvällen?
2. Efteråt lämnar Wilmer Liv i sängen, och försvinner. Men när hon minns den kvällen är det ändå Adams svek som är det värsta. Hennes bästa vän. Fastän hon just haft sex med en annan kille i Adams säng blir hon så besviken: *Fattar du inte, du skulle ha kommit fram till mig, du skulle ha satt dig bredvid mig, låtit mig luta huvudet mot din axel. Fattar du inte, det är det vänner gör. Den ene tröstar när den andre gråter. Ditt svek var värre än Wilmers. Vad som helst hade hjälpt. Om du frågat: Hur är det? Om du börjat skälla på mig. Om du förklarat att jag gjort dig ledsen och besviken. Vad som helst. Om du bara sagt mitt namn. Liv. Du behövde bara ha sagt mitt namn, det hade gjort mig levande igen. Men du vände dig om och gick.* Går det att förstå Liv?

nadin/lady luck

1. Nadin tänker att hon har haft tur i sitt liv. *Som att jag bor i det bästa landet i hela världen, där alla får tycka vad de vill och där alla kan bli vad de vill, där alla drömmar kan bli verklighet.* Är Sverige det bästa landet i hela världen?

2. Nadin, vars föräldrar kommit från Libanon, möter Christian, framgångsrik och rik fotbollsspelare, och blir förälskad. Finns den i verkligheten, den där blinda kärleken? Kan vem som helst bli förälskad i vem som helst?

amina/varför lever du fortfarande?

1. Är det vanligt att barn blir hånade och hotade på nätet?
2. Stämmer det att flickor är mest utsatta? Stämmer det att det oftast är flickor som hånar och hotar andra flickor?
3. Varför skriver någon hånfulla eller hotfulla saker om någon annan?
4. Vad ska du göra om du drabbas? Har du drabbats?

christian/ge apan en banan

1. Så här tänker Christian: *Jag är inte rasist, jag hatar rasister. Till exempel så bor jag tillsammans med Nadin, hon är palestiniere från Libanon. Eller hennes föräldrar är det. Och hon är det bästa som hänt mig. Och hennes kompis Nora är färgad, och hon är jätteligt rolig och smart. Hur skulle jag kunna vara rasist? Och hur kan någon vara rasist? En människa är väl mer än sin hudfärg.*

Men att man tycker att Sverige tagit emot för många invandrare och flyktingar betyder inte att man är rasist. Det är en annan sak. Och att det finns för många kriminella gäng och för många skjutvapen här i Malmö nu, och att hundra procent av de där killarna är födda i något annat land, eller att deras föräldrar är det, det är ju bara sanningen. Det är fler dödsskjutningar i Malmö än någon annan stad i Europa. Det är ju för jätteligt.

Varje människa kan välja. Vi kan välja hur vi vill leva, vi kan välja att bli snickare eller sjuksköterska eller lärare eller kriminell. Vi har olika talanger, olika intressen. Vi kan välja att studera eller att arbeta. Men vi kan inte välja vår hudfärg eller våra föräldrar.

Tycker du att Christian är rasist? Har han rätt, eller finns det någon lucka i hans resonemang?

per nilsson/vad tänker dom andra

Texten som författaren avslutar sitt författarbesök med att läsa handlar om schabloner, att vi tror oss veta något om andra människors tankar och drömmar utifrån deras kön/bostadsort/etnicitet/klass osv.

Kan man säga att det ofta stämmer? Stämmer det om vi ser på oss själva och våra vänner?

allt som inte dödar dig

Den tredje delen i boken handlar om trettio höstdagar i Noras liv. Det är vardagliv, hemma och i skolan, men framför allt handlar det om det övergrepp Nadin blir utsatt för, hur hon förändras av det, och hur Nora och Liv bestämmer sig för att hämnas.

– *Det värsta är, sa Liv, att dom flesta skulle tycka att, äsch det där var väl inget, det kan väl en tjej ställa upp på.*

– *Vad ska vi göra då?*

– *En enda gång kunde en kille få känna hur det känns.*

1. Är det en våldtäkt som Nadin utsätts för?
2. Kan en man eller kille utsättas för våldtäkt? Av en tjej/kvinna? Varför, varför inte?
3. Går allting att förlåta?
4. Är det kanske sant ändå att vi kan bli starkare av allt som händer oss i livet?